Наукові перспективи
Видавнича група

НАУКА і ТЕХНІКА СЬОГОДНІ

№ 11 (39)
2024

серія: право, серія: економіка, серія: педагогіка,
серія: техніка, серія: фізико-математичні науки

З Україною в серці!

Видавнича група «Наукові перспективи»

Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління»

Громадська організація «Асоціація науковців України»

«Наука і техніка сьогодні»

(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)

Випуск № 11(39) 2024

Київ – 2024

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration»

Public organization «Association of Scientists of Ukraine”

"Science and technology today"

("Pedagogy" series, "Law" series, "Economics" series, "Physical and mathematical sciences" series, "Technics" series)

Issue № 11(39) 2024

Kiev – 2024

ISSN 2786-6025 Online
УДК 001.32:1 /3](477)(02)

DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-11(39)

«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)»: журнал. 2024. № 11(39) 2024. С. 1144

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та педагогіки (спеціальності – 015 - Педагогічні науки; 076 - Економічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 530 журналу присвоєно категорію "Б" із права (спеціальність – 081 Юридичні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.10.2022 № 894 журналу присвоєно категорію "Б" із техніки (спеціальність - 122 Комп'ютерні науки)

Журнал видається за підтримки Міждержавної гільдії інженерів консультантів, Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

Рекомендовано до видавництва Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 24.10.2024, № 13/10-24)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible

Головний редактор: Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Лауреат Премії Президента України для молодих вчених, Лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, академік Академії наук вищої школи України, Заслужений юрист України (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Волк Павло Павлович — доцент кафедри водної інженерії та водних технологій Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Гирка Ольга Ігорівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету (Львів, Україна)
- Гнатюк Сергій Олександрович - кандидат технічних наук, доцент,заступник декана факультету аеронавігації, електроніки та телекомунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Дацій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дівізінюк Михайло Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, Завідувач відділу Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи"Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України" (Київ, Україна)
- Дяденчук Альона Федорівна - кандидат технічних наук, старший викладач кафедри вищої математики і фізики Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна)
- Забулонов Юрій Леонідович - доктор технічних наук, професор, Член-кореспондент НАН України, директор Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інститут автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Квасніков Володимир Павлович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково—дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)

- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Кузьмич Людмила Володимирівна - доктор технічних наук, головний науковий співробітник Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна)
- Куницький Сергій Олегович - кандидат технічних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник науково-дослідної частини Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Лук'янчук Олександр Петрович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри будівельних, дорожніх, меліоративних, сільськогосподарських машин та обладнання Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Маджд Світлана Михайлівна - доктор технічних наук, професор , професор кафедри зеленої економіки та економіки природокористування Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (Київ, Україна)
- Мануель Давид Массено - доцент відділу права та захисту даних, старший науковий співробітник і член координаційного комітету лабораторії UbiNET, запрошений член PDPC, член-консультант комісій цифрового права муніципальних адвокатських колегій Кампінаса та Прая-Гранде (Сан-Паулу), а також Комісії з інновацій, управління та технологій муніципальної адвокатської колегії Гуарульюса, коментатор IODA, почесний член IDEIA Institute, член Наукового комітету MICHR, член EDEN, член-кореспондент RedNAC, член UMAU, член-кореспондент UBAU (Португалія)
- Микитин Тарас Миронович - кандидат технічних наук, завідувач кафедри менеджменту Рівненськеого державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завдувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Огієнко Микола Миколайович - кандидат технічних наук, професор кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Одарченко Роман Сергійович - завідувач кафедри телекомунікаційних та радіоелектронних систем Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Опанасенко Володимир Миколайович — доцент кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Орлановська Олександра Ігорівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Охріменко (Жмурко) Тетяна Олександрівна - старший науковий співробітник кафедри комп'ютеризованих систем управління Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Паскаль Олена Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогічних технологій початкової освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Поліщук Віталій Васильович — кандидат сільськогосподарських наук , завідувач відділу зрошення, відділення меліорації Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна)
- Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- Стахова Анжеліка Петрівна — старший викладач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Фесенко Андрій Олексійович - кандидат технічних наук, асистент кафедри кібербезпеки та захисту інформації Київського національного університету імені Тараса Шевченка. (Київ, Україна)
- Черненко Варвара Петрівна - кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформатики і вищої математики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (Кременчук, Україна)
- Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Якимчук Аліна Юріївна - доктор економічних наук, професор, Академік економічних наук України, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРаТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Яцишин Андрій Васильович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи"Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України" (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2024
© Видавнича група «Наукові перспективи», 2024

№ 11(39)
2024
НАУКА і ТЕХНІКА СЬОГОДНІ
серії: право, економіка, педагогіка, техніка, фізико-математичні науки

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Право»

Берч В.В. 15
ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ КІБЕРБЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Бученко Д.А. 25
ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ОБСТАВИНИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЮ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО НАСИЛЬНИЦЬКОГО ЗНИКНЕННЯ ЛЮДИНИ

Висоцький С.В. 36
ПРАВОВА КОМУНІКАЦІЯ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Войтенко К.Є., Стрельченко О.Г. 45
ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ У ПЕРІОД ВІЙНИ

Гомонай В.В. 55
МОДЕЛІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Єфіменко В.Д. 67
АДВОКАТ ЯК СУБ'ЄКТ НАДАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ

Кішінець Ю.А. 76
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН: ПРОБЛЕМИ КАТЕГОРІАЛЬНОГО АПАРАТУ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ

Лимар Ю.В. 92
РОЗГЛЯД ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ ЩОДО ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ПО СУТІ

Мартищенко С.Л. 103
РОЗВИТОК РАЙОННОГО РІВНЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В ПРОЦЕСІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Мельник А.В. 112
ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕСТОРІВ НА ОБ'ЄКТИ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА У ВИПАДКУ БАНКРУТСТВА ЗАБУДОВНИКА

Мудролюбова Н.О., Просандєєва Л.Є. 119
МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ТА КОНФЛІКТИ: ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ТА ДОТРИМАННЯ ПРАВИЛ ВЕДЕННЯ ВІЙНИ В СУЧАСНОМУ МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ

Парасюк М.В. 133
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНСТИТУТУ СПАДКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Поддимай А.Б. 142
ГНОСЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛОБІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Скриньковський Р.М. 153
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАСАД ПІДГОТОВКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ УКРАЇНИ

Томляк Т.С., Собчук Т.П. 168
«ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИХОДУ ДЕРЖАВИ З ЄС»

Томляк Т.С., Суліма О.В. 179
ВІДСТРОЧКА ВІД ПРИЗОВУ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА СУДОВА ПРАКТИКА

Томляк Т.С., Присяжнюк О.В. 202
ДИСЦИПЛІНАРНІ СТЯГНЕННЯ, ПРОЦЕДУРА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА СУДОВА ПРАКТИКА

Хряпченко В.П. 225
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ І ЗМІСТОВНЕ НАПОВНЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ЯК ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Шевчук О.М., Мартиновський В.В. 237
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ

СЕРІЯ «Економіка»

Войтко С.В., Скоробогатова Н.Є., Іванова Т.В. 246
ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРИЗОВИМИ СИТУАЦІЯМИ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Іваненко В.Ф., Іваненко Ф.В. 261
ЕФЕКТИВНІСТЬ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Іщенко Н.В., Джога О.В., Благополучна А.Г. 273
ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЙ ХОЛОДИЛЬНОГО ЗБЕРІГАННЯ ТА ЗАМОРОЖУВАННЯ НА ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ У РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Коцур Н.І., Коцур Д.В. 282
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ АКАДЕМІКА М. В. ПТУХИ (1884-1961) В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ВИМІРІ

Лазоренко Л.В., Гринчак Н.А. 295
МОДЕЛЮВАННЯ ЯК МЕТОД НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Лисов О.О., Письменна М.С. 304
НАПРЯМКИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ АВІАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Літовка-Деменіна С.Г., Григор'єва Л.В., Кущ Л.І., Гриндій О.С., Іваненко В.О. 317
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Перцович Т.О., Розумович Н.Ф. 325
ТРАНСФОРМАЦІЯ ТОРГІВЛІ, ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН НА ТОРГОВІ ПРОЦЕСИ

Питель Б.М. 340
АКТУАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Правдюк М.В. 347
СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Рудаченко О.О., Угоднікова О.І., Троян В.І., Кравцова С.В. 359
КЛАСТЕРНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Тітов В.В. 372
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ІННОВАЦІЙНОГО МАРКЕТИНГУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Cui Haoran 386
METHODS OF FORMING COGNITIVE ACTIVITY OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN IN ART LESSONS BY MEANS OF COMPUTER TECHNOLOGIES

Tsyhanok O.O., Sanivskyi O.M. 397
CREATING AN INTERCULTURAL ENVIRONMENT THROUGH MULTICULTURAL EDUCATION OF STUDENTS

Андрощук М.В., Кривонос О.М., Кулик С.П. 409
ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМ CODEWARS ТА CODINGAME ПІД ЧАС ПРОГРАМУВАННЯ В ШКОЛІ

Бацуровська І.В., Кашина Г.С., Кутафін Ю.В., Брезецький С.О. 420
РОЗРОБКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТІВ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ

Безлатня Л.О., Денисенко А.О., Гоцуляк В.М., Грицик О.М., Гура А.М. 438
ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Безлюдна Н.В., Безлюдний О.І., Комар О.А. 452
ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МОВНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Бойко Я.А. 466
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Бордюг Н.С., Алпатова О.М. 479
СИСТЕМА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Бурлімова Б.М. 493
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА В КОНТЕКСТІ ФАХОВОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Васильєва С.О., Агаркова Н.О. 500
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Васюк О.В., Виговська С.В., Сироєжко О.В. 510
ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В АСПЕКТІ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Воровка М.І. 520
МОДЕЛЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ СИСТЕМ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ І КРИТЕРІАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

Гончар Л.В. 529
СОЦІОКУЛЬТУРНА ЗУМОВЛЕНІСТЬ ФОРМУВАННЯ СІМЕЙНО-СПРЯМОВАНИХ ОЧІКУВАНЬ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У ПЕРІОДИ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Демчук Л.Р. 538
ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ НАВЧАННЯ СИНХРОННОМУ ПЕРЕКЛАДУ

Забіяка І.М., Ковальчук О.М. 548
ДУАЛЬНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В ЕВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Карпенко О.Є. 559
МООС ЯК ІНСТРУМЕНТ НАУКОВОГО АНАЛІЗУ РОСІЙСЬКОЇ-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Коновальчук М.В., Денисенко Д.С. 570
ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ СІМ'Ї В КОНТЕКСТІ ПОЗІТУМ- ПІДХОДУ

Кучеренко І.А. 582
АКТУАЛЬНІ ТЕДЕНЦІЇ ТА ТРЕНДИ В ГАЛУЗІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Максимченко В.І., Дудник О.К., Денисенко А.О., Шапаренко І.Є. 594
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ СПОРТОМ

Мамчур О.І., Ванда І.В., Щудлик В.І. 602
ЗАСТОСУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОГО МЕТОДУ В ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ (НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТУ «РОЛЬ УКРАЇНИ У ПРОДОВОЛЬЧОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КРАЇН АФРИКИ»)

Махоткіна Л., Хімчук Л.І., Бай І., Качмар О.В., Ян Фуззі 617
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЕКТУВАННЯ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ

Миколайко В.В. 632
МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ НА БАЗІ РЕСУРСУ «ФІЗИКА. ЛЕГКО»

Нікітська Ю.М., Панченко О.О., Рожко Т.Г. 647
КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Онипченко О.І., Онипченко П.М., Громико О.В. 656
ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Павленко О.А. 670
ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ТРЕНАЖЕРНИХ КОМПЛЕКСІВ

Рачковський О.В., Ященко І.В., Попельницька С.І., Борисенко І.В., Сідун Л.Ю. 681
СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ: АДАПТАЦІЯ ДО ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО СТАНУ

Скасків Л.В., Ярова О.А., Купріянова А.О. 689
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ ТА ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНІВ

Сосік О.Д. 699
ПРИНЦИП ТЕХНОЛОГІЧНОСТІ ЕТНІЧНОГО ДИЗАЙНУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ХУДОЖНИКІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

Сніжко Н.В. 710
КОМУНІКАТИВНІ ЯКОСТІ МАТЕМАТИЧНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ НА БІЛІНГВАЛЬНІЙ ОСНОВІ

Теренко О.О. 720
ХАРАКТЕРНІ РИСИ РОЗВИТКУ ЖІНОЧИХ КОЛЕДЖІВ У США

Топалова М.Б. 727
МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Шмалєй С.В. 738
ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Шпаляренко Ю.А. 747
ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ДИСЛАЛІЄЮ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Ящук С. М., Гагарін М.І. 755
ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

СЕРІЯ «Техніка»

Havrysh B.M., Shovheniuk Yo.V. 765
DATA SECURITY AND PRIVACY IN MODERN NETWORK ENVIRONMENTS

Silchenko V.V. 773
APPLICATION AREAS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND CUSTOMER SERVICE AUTOMATION TOOLS IN RESTAURANT ENTERPRISES

Гарбич-Мошора О.Р., Войтович Х.О., Мошора В.Ю., Хорошун В.О. 786
РОЗРОБКА ІНТУЇТИВНО ЗРОЗУМІЛОГО МОБІЛЬНОГО ДОДАТКУ ДЛЯ ПРОГРАВАННЯ МУЗИКИ

Гетьман О.Л., Яровий Р.О. 799
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИЯВЛЕННЯ ПАТТЕРНІВ КІБЕРАТАК НЕЙРОМЕРЕЖЕВИМИ АЛГОРИТМАМИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СКЛАДНОСТІ НЕЙРОМЕРЕЖЕВОЇ АРХІТЕКТУРИ

Глевацька Н.М., Осін Р.А., Чигринова М.В. 820
РОЛЬ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Досенко С.Д. 833
ЕКОЛОГІЧНІ СТАНДАРТИ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ У ПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Дуцько Р.Р. 842
ГЕНЕРАЦІЯ ПРОЦЕДУРИ СИНТЕЗУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ЧЕРЕЗ ВИДІЛЕННЯ ВИСОКОРІВНЕВИХ ОЗНАК НА ОСНОВІ ТЕНЗОРНОГО РОЗКЛАДУ

Дюмін О. Д., Алхімова С.М. 849
ГЕНЕРАЦІЯ ЗОБРАЖЕНЬ ПЕРФУЗІЙНИХ КАРТ ЗАСОБАМИ ГЛИБОКОГО НАВЧАННЯ

Єврейнова Н.А., Іваннікова О.С. 867
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ СТРАХОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНИ ТА АКТУАЛІЗАЦІЯ НОРМАТИВІВ ТРУДОМІСТКОСТІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Заячук Я.Ю., Заячук Т.Ю. 877
ЧИСЕЛЬНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТЕПЛОПЕРЕДАЧІ В БАГАТОШАРОВИХ МАТЕРІАЛАХ З ФІКСОВАНИМИ ГРАНИЧНИМИ УМОВАМИ

Ільїн С.В., Мазничко А.Б. 886
ВИЗНАЧЕННЯ ЗАДАЧ З ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ТА ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНИХ РЕСУРСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ УСТАНОВ СТРАХОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНИ

Кравчук Я.Я., Ніколаєнко Д.В., Воробйов І.О. 898
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ІНТЕГРАЦІЇ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ У КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Кривова С.Г., Трубачев С.І. 914
НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ У ПРОЄКТНІЙ І СИСТЕМНО-ІНЖЕНЕРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ СКЛАДНИХ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ

Кухаренко С.В., Слатвінська В.М. 926
АНАЛІЗ ФУНКЦІОНАЛУ PYTHON KEYLOGGER: ВІД РОЗУМІННЯ ДО ВИЯВЛЕННЯ ШКІДЛИВОГО КОДУ

Літвинчук Р.В., Гавриш Б.М. 941
МЕТОДИ ПІДТРИМКИ БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОГО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ: ТЕОРІЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ

Малащук О.С. 949
АВТОМАТИЗАЦІЯ ГЕОДЕЗИЧНИХ ВИМІРЮВАНЬ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Мельникова Н.І., Боднар О.В. 962
ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ МОВНИХ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ОЦІНКИ ГРАМАТИКИ УКРАЇНСЬКИХ ТЕКСТІВ

Мина І.В. 976
ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯМ СИСТЕМ РОЗУМНОГО БУДИНКУ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ ПЕРВИННОЇ ЕНЕРГІЇ

Міюшкович Ю.Г., Марцишин Р.С., Фреїк В.В. 990
РОЗРОБЛЕННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ КОМУНІКАЦІЇ З КЛІЄНТАМИ НА ОСНОВІ ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЙ

Озерчук І.М. 1001
РОЗРОБКА МАЛОПОТУЖНОЇ МЕРЕЖІ НА ОСНОВІ BLUETOOTH ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ВПЛИВУ З ВИКОРИСТАННЯМ П'ЄЗОЕЛЕКТРИЧНИХ ДАТЧИКІВ

Павленко В.С. 1012
РОЗРОБКА ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ МОДУЛЯЦІЇ ТА ДЕМОНСТРАЦІЇ СИГНАЛІВ ДЛЯ БЕЗДРОТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Павленко В.П. 1021
РОЗРОБКА НОВИХ МАТЕРІАЛІВ ТА КОМПОНЕНТІВ ДЛЯ ВИСОКОЧАСТОТНОЇ ЕЛЕКТРОНІКИ

Поплавський О.А. 1029
БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ДАНИХ У ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ СИСТЕМАХ ОБРОБКИ ВЕЛИКИХ МАСИВІВ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Смоленська Л.І. 1042
ВПРОВАДЖЕННЯ ГІС ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Тищенко Д.О., Франчук Т.М., Береговий В.С. 1053
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У СИСТЕМАХ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ

Толмачов В.С., Маринченко Є.О. 1064
ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ ARDUINO У БДЖІЛЬНИЦТВІ

Томаши Д.О., Хавалко В.М. 1073
ПОКРАЩЕННЯ МЕТОДУ 2D DIRECT PREDICTION

Фоменко В.А. 1083
ГЕОДЕЗИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕЛИКИХ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЕКТІВ

Чайковський С.Ю. 1096
ЗАСТОСУВАННЯ МАШИННОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ АВТОМАТИЗОВАНОГО КАЛІБРУВАННЯ У РЕАЛЬНОМУ ЧАСІ В АКРЕДИТОВАНИХ ЛАБОРАТОРНИХ СИСТЕМАХ ВИПРОБУВАННЯ

Чикалов О.С. 1108
МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ РЕЛЯЦІЙНИХ БАЗ ДАНИХ

Шабетя С.А. 1121
СМАРТ-ВИРОБНИЦТВО: ПОЄДНАННЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ, ЕКОЛОГІЇ ТА КІБЕРБЕЗПЕКИ

Юринець Роман Богданович1132
МЕТОДОЛОГІЯ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ РОБОТИ З МЕТАДАНИМИ БАЗ ДАНИХ

Література:

1. Дубатовк В., Паламарчук О. Психологічна сутність поняття шкільного освітнього середовища та його роль у розвитку особистості сучасного учня. *Габітус. Серія: Загальна психологія. Історія психології.* 2021. Вип. 32. С. 51–54.
2. Шевчук О. Роль школи в соціалізації особистості. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи.* 2015. Випуск 53. С. 423–430.
3. Бадер С. Діалог як технологія формування ціннісно-смислових орієнтацій майбутніх вихователів ЗДО у фаховій підготовці. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2020. № 69. Т. 2. С. 15–18.
4. Вербівський Д. С. Електронне освітнє середовище навчання математичних дисциплін: принципи побудови і структура. *Наукові записки.* 2018. № 173(2). С. 55–58.
5. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. Київ : Атіка, 2008. 684 с.

№ 11(39)
2024
НАУКА і ТЕХНІКА СЬОГОДНІ
серії: право, економіка, педагогіка, техніка, фізико-математичні науки

UDC:378.14

https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-11(39)-397-408

Tsyhanok Oksana Oleksandrivna PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian Literature, Ukrainian Studies and Methods of Teaching, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, St. Sadova, 2, Uman, 20301, tel.: (097) 617-28-50, https://orcid.org/0000-0003-0898-6882

Sanivskyi Oleksandr Mykhailovych PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian Literature, Ukrainian Studies and Methods of Teaching, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, St. Sadova, 2, Uman, 20301, tel.: (097) 617-28-50, https://orcid.org/0000-0002-9312-9369

CREATING AN INTERCULTURAL ENVIRONMENT THROUGH MULTICULTURAL EDUCATION OF STUDENTS

Abstract. Today, most countries in the world are characterized by a multicultural population. Differences in the content of cultural codes (moral norms, traditions, habits, beliefs, peculiarities of verbal and non-verbal communication, etc.) often cause interethnic problems in multinational states, including Ukraine. The processes of integration, migration and cultural globalization inherent in the modern development of human civilization have put on the agenda the search for ways and technologies of peaceful coexistence of representatives of different cultures in a multicultural society. Globalization processes and the growth of migration on an unprecedented scale lead to the infusion into previously monolithic ethnic nations of representatives of different ethnic groups with their own worldview beliefs, spiritual values, traditions, rites, customs, and religious preferences. An important consequence of cultural globalization and the growing wave of migration has been the emergence of intercultural communication between representatives of different cultures in the areas of business, science, education, culture, tourism, etc. The civilized existence of modern society largely depends on the success and conflict-free interaction of representatives of different cultures, ethnic and cultural communities, and the state of the process of harmonization of economic and cultural relations between them. The specifics and intensity of these interactions and relationships are determined by many factors, including the state of their cultural awareness, tolerance, level of intercultural competence and the desire to implement a system of civilized intercultural relations and compromises.

Therefore, the policy of multiculturalism should become part of the state policy of every multinational country. Multiculturalism is seen as a democratic policy of addressing the problems of cultural and social diversity in society and

includes educational, linguistic, economic and social components. The goal of multiculturalism is to create an open society in which everyone has opportunities for self-development, self-realization while preserving their unique cultural background.

The research objectives are:

1. Based on the analysis of scientific literature, the essence of the basic concepts and categories of multicultural education was determined.

2. Identify the socio-political and cultural determinants of the formation and development of multicultural education.

3. Characterize the main ideas and concepts of multicultural education.

4. Revealed the organizational and pedagogical principles of providing multicultural education in American higher education.

To achieve this goal, the following research methods were used: general scientific (analysis, synthesis, systematization, comparison, generalization) in the process of studying scientific and methodological literature, educational programs, regulations on the research problem, substantiating the essence of the basic concepts, identifying the current state of research of the problem, formulating initial provisions; historical and pedagogical (comparative-historical, historical-structural, retrospective) to determine the main stages of formation and development of multicultural education.

Keywords: ethnic minorities, multicultural environment, multicultural education, multicultural training, intercultural environment.

Циганок Оксана Олександрівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20301, тел.: (097) 617-28-50, https://orcid.org/0000-0003- 0898-6882

Санівський Олександр Михайлович кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20301, тел.: (097) 617-28-50, https://orcid.org/0000-0002-9312-9369

СТВОРЕННЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАСОБАМИ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ

Анотація. Сьогодні більшість країн світу відзначається багатокультурним складом населення. Відмінності змісту культурних кодів (моральні норми, традиції, звички, вірування, особливості вербальної і невербальної комунікації тощо) часто є причиною виникнення міжетнічних проблем у

багатонаціональних державах, до яких належить і Україна. Притаманні сучасному розвитку людської цивілізації процеси інтеграції, міграції і культурної глобалізації з особливою гостротою поставили на порядок денний питання пошуку шляхів і технологій мирного співіснування представників різних культур в мультикультурному суспільстві. Глобалізаційні процеси, наростання міграції у небачених раніше масштабах призводять до влиття у раніше монолітно етнічні народи представників різних етнічних груп зі своїми світоглядними переконаннями, духовними цінностями, традиціями, обрядами, звичаями та релігійними уподобаннями. Важливим наслідком культурної глобалізації і наростаючої хвилі міграції стало виникнення міжкультурної комунікації між представниками різних культур у сферах бізнесу, науки, освіти, культури, туризму тощо. Цивілізоване існування сучасного суспільства у значній мірі залежить від успішності і безконфліктності взаємодій представників різних культур, етнокультурних спільнот, стану процесу гармонізації економічних і культурних взаємовідносин між ними. Конкретика та інтенсивність зазначених взаємодій і взаємовідносин зумовлюється багатьма чинниками, в тому числі і станом їхньої культурної освіченості, толерантності, рівнем міжкультурної компетентності та прагненням до упровадження системи цивілізованих міжкультурних взаємовідносин і компромісів.

Ключові слова: етнічні меншини, полікультурне середовище, полікультурна освіта, полікультурна підготовка, міжкультурне середовище.

Statement of the problem. The system of professional training of future specialists of any profile is designed to form the personality of a specialist capable of performing professional functions and roles in a multicultural environment, to actively interact with representatives of different cultures, communities and groups. The formation of future specialists in socio-economic professions of intercultural competence, ability and readiness to work in an intercultural context is particularly acute in the context of the peculiarities of their professional activities and the challenges and risks posed by the realities of modern life. At the present stage of scientific research, scientific studies on intercultural competence as a new field of research are carried out at the intersection of scientific research in sociology of culture, cultural studies, linguistics, pedagogical synergetics, ethnopedagogy, axiopsychology, social psychology, ethnopsychology of communication studies, and others. The relevance of the theoretical understanding of the problem of forming intercultural competence of future specialists in socio-economic professions is largely due to the fact that in today's conditions in Ukraine there are a number of contradictions between:

- the rapid pace and scale of globalization and migration processes, which pose new challenges to specialists in socio-economic professions regarding the need

to carry out professional activities in a multicultural environment and the insufficient level of their intercultural competence;

- society's demand for qualified specialists in socio-economic professions with a high level of intercultural competence and insufficiently flexible response of the higher education system to meet this need;

- the need of specialists in socio-economic professions to develop intercultural competence as an important basis for general professional competence, professional mobility, competitiveness, a condition for successful personal and professional self-realization in a multicultural professional environment and the lack of readiness of higher education institutions to ensure a systematic approach to the development of their intercultural competence.

Ukraine's proclaimed aspiration to become a member of the European Union puts our country in need of reforming the spheres of public and educational life in order to bring them closer to European standards. The fundamental ideas of Ukraine's national policy are based on such international documents as: The 1951 Convention relating to the Status of Refugees relating to the Status of Refugees, the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, the UNESCO Convention and Recommendation against Discrimination in Education, and the Declaration on the Elimination of All Forms of Intolerance and of Discrimination Based on Religion or Belief, The Declaration of Principles on Tolerance, the Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities, the UNESCO Declaration on Race and Racial Prohibitions, and the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination. The legal basis of Ukrainian legislation in the area of regulation of intercultural and interethnic relations is the Constitution of Ukraine, the Declaration of the Rights of Nationalities in Ukraine, and the Law of Ukraine “On National Minorities in Ukraine.” In a situation where Ukrainian society is increasingly becoming intercultural, education is called upon to realize the task of preparing young people for life and professional self-determination and self-realization in a multicultural environment. The analysis of the peculiarities of the development of intercultural education of social workers in the world allows us to assert that interculturality as a social phenomenon has become an integral part of social life and is in the center of close attention of scientists and practitioners.

The active development and improvement of specialist training systems and their adaptation to the specifics of working in an intercultural environment is a clear confirmation of this fact. Each country modernizes its training systems, taking into account its own traditions and experience. Philosophical and cultural ideas, theories of socio-cultural realities in the context of growing cultural globalization and the process of forming a “mosaic culture” are the basis for theoretical understanding, development and practical implementation of the formation of intercultural competence of specialists in socio-economic professions. The current socio-cultural

situation in Ukrainian society as never before indicates that the active participation of specialists in socionomic professions is necessary in solving intercultural problems. After all, it is they who work with representatives of national minorities, refugees, and migrants in their professional activities, creating opportunities and conditions for them to adapt to the realities of an intercultural society. Thus, there is no doubt that intercultural education should be included in the process of training future specialists in socio-economic professions. The growing process of immigration, accelerating ethnic mixing of the population, and cultural diversity are increasingly becoming a characteristic feature of modernity. International economic contacts, the impact of new challenges, and the rapid growth of ethno-cultural diversity in previously monolithic societies bring to the fore the problem of tolerance of coexistence between people of different nationalities, religions, and cultures in countries around the world. Today, cultural elements of European civilization are increasingly penetrating other cultures, and vice versa, the exchange of cultural and spiritual values is growing and becoming more intense. This allows us to speak of the beginning of a fundamentally new stage in the ethnic and cultural development of world civilization. Culture as a socio-spiritual phenomenon always corresponds to a specific historical epoch. The content and forms of cultural achievements directly depend on the socio-economic accumulations in the life of certain human communities, as well as on the results of personal discoveries in the field of spiritual and cultural values. Global immigration processes and contacts with representatives of different nations are increasingly changing the religious, ethnic, and cultural situation in Ukraine.

All of this suggests the onset of an era of active intercultural and spiritual contacts between different ethnic groups in Ukraine, i.e., the era of interculturalism. This issue is increasingly being studied by scholars and discussed at numerous conferences and forums. The idea of interculturality is the subject of constant attention of the international community, which is reflected in a number of important documents: The European Cultural Convention (1954), the UN International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (1965), the European Charter for Regional or Minority Languages (1992), the UNESCO Declaration of Principles on Tolerance (1995), the Framework Conference for the Protection of National Minorities (1995), the UN Declaration on a Programme of Action on a Culture of Peace (1999), the Universal Declaration on Cultural Diversity (1999).), the Universal Declaration on Cultural Diversity (2001), the Opatija Declaration of the Conference of Ministers of Culture (2003), the UNESCO Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions (2005), the Faro Declaration on the Council of Europe's Strategy for the Development of Intercultural Dialogue (2005), the Council of Europe Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (2005), and others.

Analysis of the latest research **and publications.** In our country, the issue of interculturalism is reflected in such important documents as: The Constitution of

Ukraine, the National Doctrine of Education Development of Ukraine in the XXI century, the State National Program "Education" (Ukraine in the XXI century), various sectoral standards of higher education in Ukraine, and others. The philosophical and cultural foundations of the study of the problem of forming intercultural competence include philosophical scientific theories and concepts of the cultural achievements of mankind (V. Asaieva, V. Buyashenko, I. Herder, T. Kuchinska, E. Listvina, A. Moll, M. Herskovits, O. Shakirova, etc.), the modernist model of culture (A. Bergson, A. Camus, C. Jung, etc.), the theory of the dialogue of cultures (M. Bakhtin, I. Berland, V. Bibler, F. Gogarten, S. Kurganov, F. Ebner, etc.), theories on the interaction of cultures, their mutual influence (O. Arnoldiv, I. Borysova, S. Gavrov, R. Gorshkova, etc.), the theory of personality adaptation to a multicultural environment (O. Gurenko, R. Kravets, etc.). Kravets, etc.), the concept of intercultural dialogue (V. Doroz, T. Skubashevska), the theory of cultural pluralism (S. Dragoevych, V. Pobeda, V. Yershov), and the concept of intercultural communication (T. Astafurova, N. Vasylenko, E. Vereshchagin). The ideas of multiculturalism are reflected in legislative and legal documents on education in Ukraine. In particular, the "Concept of Civic Education of the Individual in the Development of Ukrainian Statehood" states the principle of multiculturalism as one of the main principles of education, which involves creating conditions for the formation of a personality brought up in the national culture and at the same time open to other cultures, ideas and values. Only such a person is able to preserve his or her national identity, as he or she is deeply aware of national culture as an integral part of world culture.

The issues of multiculturalism, multicultural education and upbringing are considered in the works of many domestic scholars (I. Bakhov, I. Biletska, M. Bratko, V. Bolgarina, O. Gurenko, O. Dubaseniuk, V. Kuzmenko, N. Mykytenko, O. Pryshlyak, N. Yaksa, etc.) However, to date, a significant part of the theoretical and practical issues of multicultural education in domestic science have been insufficiently studied. We believe that a deeper understanding of various aspects of multicultural education, in particular the ways of its implementation in higher education, can be facilitated by studying foreign experience, since many countries have significant theoretical developments and practical achievements in this regard.

The purpose of the study is to create an intercultural environment through multicultural education of students.

Summary of the main material. An adequate reflection of these ideas in education is an objective need of multinational states, which has led to the development of multicultural education, which is a component of general education and is aimed at better understanding of other cultures, building positive relationships and mutual understanding between representatives of different cultures, and fostering tolerance. Multicultural education contributes to the formation of a person's readiness to work in the modern socio-cultural environment, preservation of one's

own identity and respect for other cultural and ethnic communities, and the ability to live in peace and harmony with representatives of different racial, ethnic, cultural and religious groups. Today, when there is a significant deterioration in international relations around the world, the need to justify and implement multicultural education that would counteract xenophobia and ethnic strife is especially relevant.

National and state education in this country was formed not within the framework of separate ethnic groups, but of immigrants - people from different countries, representatives of different cultural groups. Combining cultural and ethnic values of all participants in intercultural dialogue through the system of education, creating a common intercultural space in which each person defines his or her belonging to certain languages and subcultures - these are the tasks of modern education in a multinational American state, which are realized in the process of multicultural education. Today, multicultural education in the United States has the status of state educational policy, which is enshrined in legislation (the Bilingual Education Act, the Education for All Handicapped Children's Act, the Mckinney-Vento Homeless Assistance Act, etc. In 1990, a special professional organization was created - the National Association for Multicultural Education (NAME), and many higher education institutions have centers for multicultural studies.

Leading U.S. scholars (J. Banks, K. Bennett, B. Walker, T. Howard, M. Gomez, C. Grant, J. Garcia, S. Nieto, C. Sliter, and others) substantiated the basic concepts of multicultural education, proposed models for transforming the educational space to create a multicultural learning environment, and developed special programs for multicultural training of specialists for professional activities in a multinational society.

The relevance of the study of multicultural education in the United States is reinforced by a number of contradictions that exist in the Ukrainian education system, in particular, between: the growing tension in interethnic relations in Ukraine and the world and insufficient attention to multiculturalism; social order for specialists who can act effectively in a multicultural society and the lack of appropriate content and methodological support for multicultural training of specialists in higher education institutions; the availability of research on foreign experience and the lack of theoretical justification for multicultural education.

In the context of the concept of “multicultural education”, other concepts are considered: culture, system of cultural values, language as a manifestation of culture, ethnocentrism, cultural pluralism, assimilation, cultural identification, interethnic interaction, ethnicity, ethnic stereotype, ethno-cultural tolerance, nation, race, racial and ethnic groups, racism, sexism, prejudice, discrimination. The article analyzes scientific approaches to the phenomenon of multiculturalism (ethnocentrism, cultural relativism, cultural pluralism, cultural assimilation, cultural dialogue, intercultural communication).

The primary sources of multicultural education in the pedagogical heritage of foreign scientists of the past (J. Comenius, J. Pestalozzi, A. Dysterwegh, J. Dewey)

are identified. For example, J. Comenius considered the multiplicity and originality of cultures as a form of social life. The realization of the idea of uniting all nations through joint efforts in the name of peace, equality and mutual assistance, according to the scientist, is possible only through universal education. With his broad and global views, the great humanist believed that universal and national sources should be organically combined in education and upbringing. Given the idea of the commonality of people and their needs, he called for the formation of a person in accordance with the ideals of goodness and public benefit, a citizen of the world, while respecting the national uniqueness of each culture, nation, and ethnic group. J. Comenius substantiated one of the leading methodological principles of multicultural education - the principle of tolerance. This principle means that it is unacceptable to impose the views of one person on others, and that it is unacceptable to absolutize the culture of a nation. The scientist believed that the purpose of a general education school is to provide education capable of forming a fully developed personality that belongs to a specific ethnic society and at the same time is aware of itself as a citizen of the world.

The works of J. Pestalozzi also contain ideas that are important for the theoretical and methodological substantiation of multicultural education: socio-cultural environment; folk culture; content of universal education aimed at preparing students for future effective work in various socio-cultural conditions; education of humanity, tolerance, “general effective love for people”. According to the teacher, elementary education should involve children in national and universal culture. At the same time, folk culture can become the basis of primary education, on which the knowledge and ideas necessary for a person to be productive in society are built. Pestalozzi attached special importance to the acquisition of moral culture by the younger generations as a necessary condition for the holistic harmonious development of the individual. Full-fledged spiritual and moral education of the individual in the process of multicultural education as an integral part of general education is largely determined by such basic humanistic values as awareness of the spiritual greatness of man, unity with humanity, the need to serve other people, kindness, sensitivity, compassion and love for nature. Multicultural education is aimed at enriching the moral status of a person; forming a humanistic worldview as the basis of moral responsibility to other people and society.

The ideas of A. Dysterwegh's ideas about the relationship between the national and the universal in the content of national education are important. He believed that the content of education should ensure the interconnection of national and global components in the content of academic disciplines. The school is designed to balance the interests of the individual, the nation, and humanity as a whole. The scientist argued that a person belongs, first of all, to humanity, and then to his or her nation. A. Dysterwegh emphasized that in educational institutions that implement the ideas of universal education, it is necessary to create conditions for ensuring the ethno-cultural

orientation of the content of education by introducing a national and regional component. The content of education should reflect the national culture, way of life of the people, their traditions, social norms of behavior, and spiritual values. This leads to the formation of national identity and expands the possibilities of cultural identification of young people. Along with meeting cognitive needs, the school's reliance on national culture creates a situation of spiritual comfort for students, a sense of social security, because it promotes ethnic self-identification of the child's personality, helps them in social and civic self-determination. The content of the national school education is based on the idea of the primacy of the native language and cultural traditions of his people. He viewed the school as a tool for realizing the interests of the people in the field of education, the most important institution for preserving, developing and transmitting national culture through the appropriate content of education.

The conceptual ideas of multicultural education are also reflected in the pragmatic pedagogy of J. Dewey, who was a supporter of a democratic system of society, which makes it possible to improve the social conditions of life of all people in conditions of cultural pluralism. He rightly believed that the efforts of the pedagogical community should be aimed at transforming education into an effective means of democratizing society by respecting human rights and freedoms, regardless of cultural background, age, gender, race, or religion. According to the scientist, the progress of society and the development of an individual are closely linked to successful integration into the system of intercultural contacts. J. Dewey believed that the goal of education is to equip the younger generation with universal knowledge, universal culture, and cultural values that reflect the greatest achievements of human civilization. This is primarily facilitated by a competent teacher, so the scientist attached great importance to the training of pedagogical staff to work in a multicultural society. The multicultural orientation of Dewey's pragmatic pedagogy is expressed in the following provisions: democracy, based on the recognition of equal rights and responsibilities of all children, regardless of national, religious, cultural, class affiliation; providing the younger generation with freedom of life in the family, school, and society; humanism, which implies the recognition of a person as the highest value, protection of his or her dignity and civil rights, and creation of conditions for the free and comprehensive manifestation of personality abilities integration and consolidation of people to jointly meet their individual and group needs and interests through a unified democratic education system; education of citizenship and formation of readiness for active participation in the life of a democratic society; tolerance to others, their views, habits, and peculiarities of different peoples, nations, and religions.

Every year, more and more Ukrainian citizens stay in other countries for a short or long period of time, and the number of foreigners in Ukraine is growing. Consequently, Ukrainian citizens are in real contact with representatives of different

nationalities, getting acquainted with various aspects of the intercultural environment. Against this backdrop, the idea of intercultural education is increasingly being expressed, in particular in legal documents: the Law of Ukraine “On National Minorities in Ukraine” (1992), the Declaration of the Rights of Nationalities of Ukraine (1991), the provisions of the Laws of Ukraine “On Higher Education” (2014), “On Education” (2017); orders of the Ministry of Education and Science of Ukraine: “Standard of Higher Education of Ukraine” (2016), ‘Concept of Education Development of Ukraine for the Period 2015-2025’ (2014), ‘On Approval of Conceptual Principles of Development of Pedagogical Education of Ukraine and its Integration into the European Educational Area’ (2004); Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine ‘On Establishment of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education’, standard of higher education in the specialty 231 Social Work and field of knowledge 23 Social Work for the first (bachelor's) level of higher education and other documents.

Researchers O. Krychkivska [1], S. Radul [2], N. Samoilenko [3-4], O. Tishchenko [5], A. Tokareva [6] and others, in their studies, emphasize that joint work, implementation of joint projects by representatives of different ethnic groups, and their interaction is a mechanism for the formation of an intercultural society. This should be facilitated by intercultural education. Its task should be to form an intercultural outlook and intercultural education of future generations. In our opinion, the education process should be filled with intercultural content. After all, it is the globalization process and the growth of migration that lead to the emergence of a fundamentally new phenomenon - “mosaic culture” as the initial stage of shaping the outlines of a single world culture. Thus, an intercultural worldview is a combination of different cultural and spiritual values in the mind of an individual, the formation of fundamentally new value orientations. Interculturality as a principle of organization of society requires education to take into account the presence in it of various value and spiritual preferences and priorities that reflect the worldview of different ethno-cultural strata of society A. Klimovych, N. Samoilenko, O. Tishchenko, A. Tokareva, Y. Halemendyk, etc. In domestic pedagogy, intercultural education is interpreted as borrowing the experience of its implementation in other countries, in particular in the United States. Thus, an active supporter of multicultural (intercultural) education, G. Baker, argues that in the United States, multicultural education emerged as a need to civilize interethnic and racial conflicts. The “Concept of Civic Education of the Individual in the Development of Ukrainian Statehood” (2000) states that the basis of the educational process should be a combination of national and universal components. Among the educational priorities was the education of students in the spirit of patriotism, love for the Motherland, and national spiritual and cultural values. The need to foster respect for other cultures, to form a personality based on the principles of freedom, democracy, humanism, and tolerance is particularly emphasized.

Intercultural education is based on the idea of an organic combination of social and cultural processes, the principle of revealing the importance of constructive dialogue between representatives of different ethnic groups. It helps to develop the intercultural competence of a person who recognizes cultural diversity and is capable of effective and non-conflictive actions in a multiethnic environment.

Conclusions. In our opinion, intercultural education should:

- organically combine the education of national identity and patriotism with a sense of respect for other cultures;
- contribute to solving the problems of forming a deeply educated personality who has mastered the cultural wealth of the nation, capable of adaptation in other intercultural environments;
- to create the most favorable conditions for quality education for national minorities;
- to ensure the formation of positive value orientations in the light of familiarization with the achievements of world culture;
- promote the formation of cultural identity and love for national cultural values;
- to ensure the combination of national and multicultural components in the teaching of humanities;
- to promote the consideration of ethnopsychological characteristics of students in the learning process;
- to promote the formation of a worldview whose organic elements are respect for cultural values and cultural characteristics of different nations.

The value of diversity of cultures requires special attention to their preservation and further development. A certain cultural area, i.e., an intercultural field for dialogue, contacts, exchange of views, and comparison of cultural values, can be a link. This will make it possible to overcome cultural differences more effectively, to identify ways of forming a personality capable of tolerating the cultural values of other peoples and integrating organically into any cultural space without abandoning their own national cultural values. Thus, the improvement of the education system should be directed towards the transition to intercultural education, with an organic combination of professional and general training, the ultimate result of which is the formation of a highly spiritual, tolerant, comprehensively trained professional. It is important to create a model for the formation of basic personal culture, which involves instilling love for works of literature and art, the formation of high cultural demands and needs, as well as the need for further cultural self-improvement, and interest in the cultural achievements of other nations.

Thus, we can outline the following objectives of intercultural education:

- in-depth acquaintance with the cultural values and monuments of the peoples of the world as an important condition for the formation of intercultural competence;
- developing a responsible attitude to relationships with representatives of other ethno-cultural communities;

- promoting opportunities for in-depth acquaintance with the culture of other national communities;

- fostering tolerance as an important basis for the formation of intercultural competence.

References:

1. Krychkivska, O.V. (2015). Formuvannia kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv mizhkulturnoi zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Formation of competence of future intercultural specialists]. *Candidate's thesis.* Ternopil: Ternopilskyi natsionalnyi pedahohichnyi im. Volodymyra Hnatiuka [in Ukrainian].

2. Radu, S.H. (2014). Formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia inozemnoi movy u protsesi profesiinoi pidhotovky [Formation of intercultural competence of future foreign language teachers in the process of professional training]. *Extended abstract of candidate's thesis.* Uman: Umanskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet im. Pavla Tychyny [in Ukrainian].

3. Samoilenko, N.B. (2013). *Mizhkulturna kompetentnist maibutnikh fakhivtsiv humanitarnoho profiliu [Intercultural competence of future humanitarian specialists]*. Kyiv: Ribest [in Ukrainian].

4. Samoilenko, N.B. (2014). Teoretychni ta metodychni zasady formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv humanitarnoho profiliu u vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodological principles of the formation of intercultural competence of maibutnikh fakhivtsiv humanitarian profile in higher educational institutions]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv: NAPN Ukrainy, Instytut vyshchoi osvity [in Ukrainian].

5. Tishchenko, O.M. (2020). Formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia khoreohrafii v osvitnomu seredovyshchi universytetu [Formation of intercultural competence of future choreography teachers in the educational environment of the university]. *Extended abstract of candidate's thesis.* Slov'iansk: DVNZ «Donbaskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet» [in Ukrainian].

6. Tokareva, A.V. (2013). Formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti u maibutnikh menedzheriv zovnishnoekonomichnoi diialnosti zasobamy interaktyvnykh tekhnolohii [Formation of intercultural competence in future managers of foreign economic activity by means of interactive technologies]. *Extended abstract of candidate's thesis.* Zaporizhzhia: Klasychnyi pryvatnyi universytet [in Ukrainian].

Література:

1. Кричківська О. В. Формування компетентності майбутніх фахівців міжкультурної зовнішньоекономічної діяльності: дис. … канд. пед. наук: 13.00.04 / Тернопільський національний педагогічний ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2015. 291 с.

2. Радул С. Г. Формування міжкультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови у процесі професійної підготовки: автореф. дис. … канд. пед наук: 13.00.04/ Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини. Умань, 2014. 20 с.

3. Самойленко Н. Б. Міжкультурна компетентність майбутніх фахівців гуманітарного профілю: монографія / НАПН України, Інститут вищої освіти. Київ: Рібест, 2013. 411 с.

4. Самойленко Н. Б. Теоретичні та методичні засади формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців гуманітарного профілю у вищих педагогічних навчальних закладах: автореф. дис. … д-ра пед. наук: 13.00.04 / НАПН України, Інститут вищої освіти. Київ, 2014. 40 с.

5. Тіщенко О. М. Формування міжкультурної компетентності майбутнього вчителя хореографії в освітньому середовищі університету: автореф. дис. … канд. пед наук: 13.00.04/ ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ, 2020. 20 с.

6. Токарева А. В. Формування міжкультурної компетентності у майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності засобами інтерактивних технологій: автореф. дис. … канд. пед наук: 13.00.04 / Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2013. 20 с.